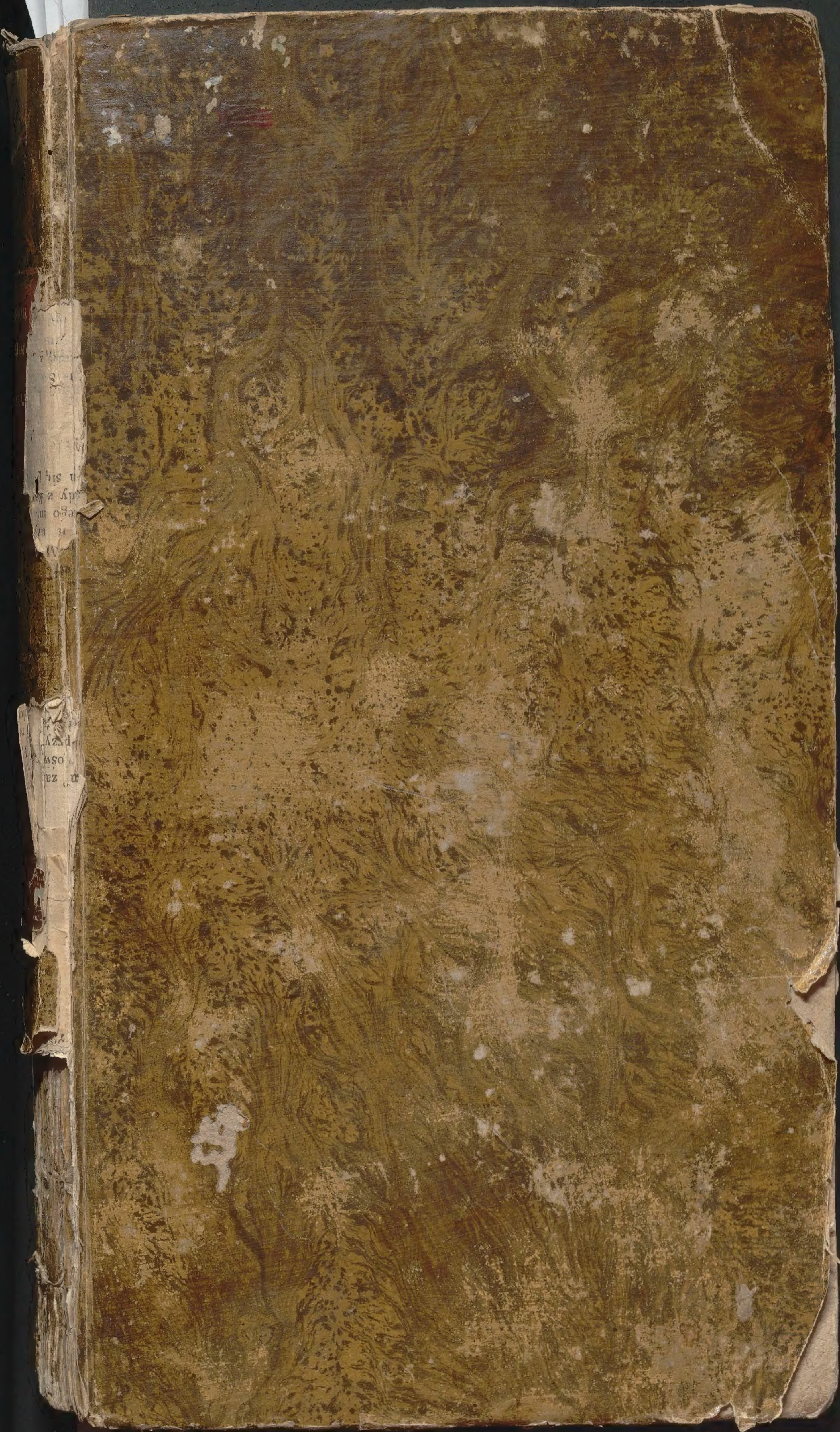

V
B J
C
84022
III Mag. St.
Druk.

Spis materyi w tej książce znajduiących się

N O T A.

JCHMC Panowie Marszałkowie Konfederacyi, raczyli mi kommunikować odpowiedź Xcia Jmci Kurlandzkiego na List, który do Niego pisali w okoliczności zakazu Exportacyi zboża z Portów Kurlandzkich do Szwecyi; z zasmuceniem widzieć się daie w tey odpowiedzi sytuacya, w iakiey się znayduie Xze Kurlandzki, z Sąsiadem nierownie mocnieyszym, y nieszanuiącym iego spokoyności.

Jako Lennik Rzeczypospolitey ma Prawo bydź od niey protegowanym; przez długi czas zapomnianym był ten chlubny Rzeczypospolitey Tytuł, Protektorki Kraiu: bo nawet y o Jey niepodległości zapomniano; lecz kiedy Prześwietne Stany na teraźnieyszym Seymie zgromadzone z chwałą swoią zrzuciły ochydne y uciskaiące Oyczyznę Jarzmo, czas iest odzyskać Prawa, które natura dała, y które wolne Narodów konwencye ustanowiły y utwierdziły.

Kurlanczyk wolny pod protekcyą Rzeczypospolitey, poddany tylko Prawom, którym sam się poddał, nie powinien był mieć innych z Rossyą konnexyi, iak tylko przyiaźni y dobrego Sąsiedztwa; lecz ileż ta Potencya niedopuściła się kroków despotycznych od lat 50. w tym kraiu; widzieć można w Notach sprawuiącego Interessa Rossyiskie przyłączonych do odpowiedzi Xiążęcia, raczey rozkazy, niżeli żądania.

Xiąże Kurlandzki wraz z Stanami ma Prawo zawierać Traktaty, z innemi Mocarstwami, nigdy przeciw Rzeczypospolitey, a zawsze z Jey zezwoleniem; takie były Traktaty z Szwecyą wieku

A przez-

przeſzłego zawarte, iak ſam Xiążę mòwi: *annuente Republica*. Te Traktaty z Królem Szwedzkim, Imieniem Państwa ſwego całego czyniącym, nie zaś iako z Xięciem tylko Inflantſkim zawarte, nie były nigdy uchylone, a zatym zoſtawuią Prawo żądania zakazu exportacyi żywności do Moſkwy, iako Potencyi teraz w Woynie z Szwecyą będącey, y uchylenia obowiązku wymuſzonego na zmarłym Xięciu Erneście Janie Roku 1762, w tym właśnie czaſie, gdy mu wolność wracano. Zaſzczycaią to dzieło wiolencyi nazwiſkiem Traktatu, lubo Stany w utworzeniu onego, uczeſnictwa nie miały, ani było potwierdzone, przez Seym Polſki, w czaſie nawet, kiedy tyle urządzeń na użytek Roſſyi, a z krzywdą kraiową ſtanęło.

Artykuł 1. y 2. dozwala rożnych wolności Kościołowi Greckiewu, wolności zapewne bardzo ſłuſzne, lecz kiedy nie pociągaią za ſobą rewolucyi, podobney tey, iaka ſię miała otworzyć w Polſzcze w czaſie Wioſny Roku 1789.

Artykuł 3. zapewnia dla Legacyi Roſſyiſkiey w Kurlandyi mieſzkanie kosztem Xiążęcym, a zwyczay przydał Jey nadto wartę z Roſſyiſkich Zołnierzy.

Artykuł 4. y 5. zawiera awantaże dla handlu Roſſyiſkiego, bez wzmiaki o żadney za nie wzaiemności.

Artykuł 6. ściąga ſię tylko do intereſſu dwoch Obywatelów Kurlandzkich z uſzczerbkiem Xiążęcia,

Artykuł 7, uſtanawia Pocztę Rosſyiſką w kraiu.

Artykuł 8. przeciwny trwaiącym Traktatom z Szwecyą, zawiera zakaz (będący powodem ninieyſzych zażaleń) exportacyi zboża do kraiów, które z Roſſyą Woynę prowadzą.

Arty-

Artykuł 9. zapewnia schronienie w Portach Xięstwa Kurlandzkiego dla Galer y okrętów Woiennych Rossyiskich.

Artykuł 10. zapewnia nietylko wolny przechód kraiem Kurlandzkim dla Woysk Rossyiskich, ale nawet, ieżeliby było potrzeba, pozwala konsystencyi w tymże kilku Regimentom: w którym przypadku zapewnione są dla Zołnierzy Rossyiskich kwatery kosztem Xiążęcym.

Artykuł 11. y ostatni zapewnia bespieczeństwo dla poddanych Rossyiskich, którzy Xięciu pewne Summy pieniężne pożyczyli; Jawno iest, iż profitowano z sytuacyi krytyczney, w którey się znaydował Xiąże, dla przymuszenia go do przyzwolenia na Artykuły tak szkodliwe dla Jego kraiu.

Stany Kurlandzkie nie miały uczesnictwa do tych układów, y Polska ich nie potwierdziła, a zatym Prześwietne Stany maią Prawo one uchylić, y wyżey podpisany śmie wyrazić, że bespieczeństwo kraiowe od tego zależy,

Artykuł 8. y 9. kompromittować mogą Rzeczpospolitą z Jey przyiaciołmi, lecz Artykuł 10. wystawia ią na bliskie niebespieczeństwo, Kurlandya iest otoczoną Possessyami Rossyiskiemi y Polskiemi, przechód Woysk Rossyiskich, tym kraiem, nie mógłby mieć w celu tylko wkroczenie do Polski, a zatym było zamiarem Rossyi użyć Wazala na przeciw zwierzchniemu Jego Panu, układ takowy pilnie taiony przed Publicznością, tak iak wiele innych przeciw Polszcze knowanych, przeznaczony był do użycia w pewnym czasie, gdyby los nie był go odkrył; y niżey podpisany wielce ztąd iest ukontentowanym, że powinność obowiązuiąca go do pilney

baczności, na intereſſa ſwego kraiu, dała mu do tego odkrycia okazyą, gdyż niczego bardziey nie żąda, iak okazywać ſwą gorliwość o dobro tey Rzeczypoſpolitey, którą intereſs wſpolny y nieſpokoyność od Sąſiada niebeſpiecznego łączyć ściśle, z Jego Oyczyzną powinny,

W Warſzawie Dnia 14. Kwietnia 1790.

WAWRZENIEC d'ENGESTRÖM.

69

ZBIOR
PISM
CZASOW

8.